

PROJEKAT: „Moja zajednica-Snažna zajednica!“

- **Evropska komisija, posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori** – Ukupan iznos projektnog budžeta je **246.221,05 eura**, od čega EU finansira 90% **221.598,94 eura**

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) je u septembru 2017.godine zapčeo realizaciju projekta „Moja zajednica-Snažna zajednica!“. Projekat je finansiran od strane Evropske unije posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, u okviru IPA programa za razvoj civilnog društva 2016 -Civil Society Facility Programme 2016, Montenegro.

Opšti cilj projekta je da osnaži organizacije civilnog društva (OCD) da doprinesu socijalnom, ekonomskom i političkom razvoju lokalne zajednice u Crnoj Gori. **Specifični cilj projekta** je unaprijeđeno učešće OCD-a kao nezavisnih, stručnih aktera u procesu donošenja odluka i kreiranju lokalnih politika.

Rezultati koji će biti ostvareni realizacijom ovog projekta su:

1. Unaprijeđen pravni okvir za veće učešće OCD-a u donošenju odluka na lokalnom nivou, u skladu sa najboljim EU praksama i standardima;
2. Osnaženi kapaciteti OCD-a za zastupanje građanskih potreba i transparentnošću i odgovornošću lokalnih samouprava;
3. Poboľšan kvalitet rada, produkata i usluga lokalnih NVO u skladu sa ISO standardom 9001.

Partneri na ovom projektu su NVO Aktiva zona iz Prijestonice Cetinje i Udruženje za razvoj civilnog društva iz Bijelog Polja.

Saradnici su:

- Ministarstvo javne uprave
- Zajednica opština Crne Gore
- Prijestonica Cetinje
- Opština Bijelo Polje

Direktne ciljne grupe su: lokalne nevladine organizacije (70), lokalni službenici (40), 40 odbornika iz 2 lokalne samouprave.

Ključne projektne aktivnosti su:

- Organizovanje prethodnih konsultacija sa lokalnim službenicima, NVO i građanima u cilju izradu lokalne legislative koja reguliše učešće građana i NVO u donošenju odluka;
- Organizovanje dvije dvodnevne radionice za 40 lokalnih službenika o aktima koji regulišu učešće građana i NVO na lokalnom nivou;
- Organizovanje tri dvodnevne radionice za predstavnike lokalnih NVO o aktima koji regulišu učešće građana i NVO na lokalnom nivou;

- Organizovanje tri foruma sa građanima iz tri crnogorske regije o aktima koji regulišu učešće građana u donošenju odluka;
- Formiranje i rad radne grupe na kreiranju modela akata koji regulišu učešće građana i NVO u donošenju odluka i saradnju sa NVO na lokalnom nivou;
- Pilotiranje usvajanja modela u opštinama Bijelo Polje i Cetinje;
- Organizovanje Re-granting procedure : Dodjela grantova za projekte lokalnih NVO na teme učešća NVO i građana u radu lokalne samouprave, transparentnost i odgovornost na lokalnom nivou (Program Moja zajednica – Snažna zajednica);
- Organizovanje tri informativne sesije o grant pozivu „Tvoja zajednica-Snažna zajednica“ u tri crnogorske regije za lokalne NVO;
- Organizovanje selekcion procedure pristiglih aplikacija na grant poziv „Tvoja zajednica-Snažna zajednica“;Organizovanje ceremonije dodjele ugovora sa dobitnicima grantova u okviru grant poziva „Tvoja zajednica-Snažna zajednica“;
- Organizovanje programa izgradnje kapaciteta za NVO-korisnike grantova u okviru poziva „Moja zajednica-Snažna zajednica“ o javnom zastupanju, strateskom planiranju i organizacionom menadzmentu, upravljanje projektima, komunikacijama i PR;
- Promocija ISO standarda za predstavnike NVO i organizovanje procesa ISO standardizacije za 3 NVO -korisnike malih grantova u okviru grant programa „Moja zajednica-Snažna zajednica“;

REALIZOVANE AKTIVNOSTI

Organizovanje prethodnih konsultacija sa lokalnim službenicima, NVO i građanima u cilju izradu lokalne legislative koja reguliše učešće građana i NVO u donošenju odluka;

U cilju diskusije o trenutnom stanju u oblasti učešća građana u donošenju odluka i transparentnosti lokalnih samouprava, funkcionisanju mehanizama za saradnju opština i nevladinih organizacija, kao i u cilju dobijanja inputa za kreiranje modela akata koji regulisu ove oblasti, CRNVO je u novembru 2017. organizovao tri konsultativne aktivnosti sa lokalnim službenicima, građanima i NVO. Konsultacije su organizovane u Tivtu, Podgorici i Beranama i na njima je učestvovalo 50 predstavnika opština, nevladinih organizacija i građana iz južnog, centralnog i sjevernog regiona.

Organizovanje dvije dvodnevne radionice za 40 lokalnih službenika o aktima koji regulišu učešće građana i NVO na lokalnom nivou;

CRNVO je uz podršku Zajednice opština i Ministarstva javne uprave organizovao dvije radionice sa lokalnim službenicima sjevera Crne Gore u cilju upoznavanja i razmjene iskustva predstavnika lokalnih samouprava u primjeni lokalnih propisa kojima je regulisano učešće građana i predstavnika NVO u procesu donošenja odluka, kao i propisa kojima su uređeni oblici saradnje jedinica lokalne samouprave i nevladinih organizacija. Radionice su organizovane u Budvi i Kolašinu, u januaru i februaru 2018. godine i na njima je učestvovalo 45 lokalnih službenika iz svih crnogorskih opština. Cilj radionica je bio da se dobiju komentari, inputi i sugestije od lokalnih službenika o primjeni ovih pravnih akata, njihovim nedostacima u praksi, kao i da se identifikuju preporuke za njihovo unaprjeđenje. Na radionicama su definisane konkretne preporuke u odnosu na šest postojećih lokalnih odluka koje regulišu učešće lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova, učešće NVO predstavnika u radu radnih grupa, finansiranje NVO programa i projekata, dodjelu zemljišta i prostorija od strane opština na korišćenje NVO i funkcionisanje instituta „slobodna stolica“.

Preporuke će biti polazna osnova za rad radne grupa koja će kreirati 5 modela akata koji regulišu učešće građana i NVO u donošenju odluka i saradnju sa NVO na lokalnom nivou. Radnu grupu će činiti predstavnici Ministarstva javne uprave, Zajednice opština, Udruženja za razvoj civilnog društva, Aktivne zone i CRNVO-a.

Organizovanje tri dvodnevne radionice za predstavnike lokalnih NVO o aktima koji regulišu učešće građana i NVO na lokalnom nivou;

Tokom marta i aprila 2018. godine, organizovane su tri radionice sa predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija iz južnog, centralnog i sjevernog regiona. Radionice su organizovane u Tivtu, Beranama i Podgorici i na njima je učestvovalo ukupno 57 predstavnika NVO. Cilj radionica je bio dobijanje inputa i sugestija od lokalnih NVO o primjeni pravnih akata kojima je regulisano učešće građana i predstavnika NVO u procesu donošenja odluka, kao i propisa kojima su uređeni oblici saradnje jedinica lokalne samouprave i nevladinih organizacija.

Organizovanje tri foruma sa građanima iz tri crnogorske regije o aktima koji regulišu učešće građana u donošenju odluka;

CRNVO je sa partnerima Udruženjem za razvoj civilnog društva (URCD) i NVO Aktivna zona, tokom aprila i maja mjeseca organizovao tri foruma u Kotoru, Podgorici i Bijelom Polju. Cilj foruma bio je pokretanje diskusije između predstavnika lokalne samouprave, građana i nevladinih organizacija i drugih aktera o mogućnostima za učešće građana u procesu donošenja odluka mimo izbornog ciklusa. Forum je podrazumijevao i pokretanje debate o stepenu informisanja građana o svojim pravima, kao i o dosadašnjoj komunikaciji između građana i lokalne samouprave u cilju kreiranja lokalnih javnih politika.

Zadatak ovog događaja je bio i da u konstruktivnoj atmosferi analizira institut odbornika i odnos odbornik-građanin, kao i moguća unaprijeđenja u tom polju. Prisutni su također imali priliku da predlože načine za animiranje građana za učešće u političkom procesu, kao i da diskutuju o ulozi organizacija civilnog društva u gore navedenim procesima. Forum se također osvrnuo na moguće modele animiranja građana i organizacija civilnog društva u cilju podsticanja kvalitetnih debata.

Formiranje i rad radne grupe na kreiranju modela akata koji regulišu učešće građana i NVO u donošenju odluka i saradnju sa NVO na lokalnom nivou;

Radna grupa je formirana u aprilu 2018. godine i njeni članovi su predstavnici Ministarstva javne uprave, Zajednice opština, CRNVO-a, Aktivne Zone, URCD-a. Radna grupa ima ukupno 5 članova sa 1 posmatračem koji će obezbijediti tehničku podršku grupi. Članovi radne grupe imaju zadatak da pripreme 5 modela akata iz sljedećih oblasti:

- učešće građana u radu lokalne samouprave;
- imenovanje predstavnika NVO u radnim grupama i tijelima lokalne samouprave;
- finansiranje projekata i programa NVO od javnog interesa iz budžeta opštine;
- dodjela zemljišta i prostorija od strane opštine na besplatno korišćenje NVO;
- korišćenje instituta "slobodne stolice" za NVO- mehanizam za učešće predstavnika NVO u plenarnom radu lokalnih skupština.
- Takođe, zadatak radne grupe je da nakon izrade modela akata predstavi modele građanima, predstavnicima NVO i lokalnih samouprava na tri događaja koji će biti organizovani u južnoj, centralnoj i sjevernoj regiji Crne Gore, u periodu od 15 novembra 2018. do 15. januara 2019. godine.

Organizovanje Re-granting procedure : Dodjela grantova za projekte lokalnih NVO na teme

učesća NVO i građana u radu lokalne samouprave, transparentnost i odgovornost na lokalnom nivou (Program Moja zajednica - Snažna zajednica);

CRNVO je 19. januara 2018. godine objavio konkurs za dodjelu grantova za projekte lokalnih NVO u Crnoj Gori u okviru programa dodjele grantova „Moja zajednica - Snažna zajednica“.

Poziv za dostavljanje prijedloga projekata u okviru programa dodjele grantova „Moja zajednica - Snažna zajednica“ je objavljen na sajtu

<http://www.crnvo.me/konkursi-crnvo-vijesti/crnvo-vijesti/poziv-za-dostavljanje-prijedloga-projekata-moja-zajednica>, www.urcd.me i www.aktivnazona.me, kao i putem štampanih i elektronskih medija.

Opšti cilj konkursa bio je jačanje participativne demokratije kroz osnaživanje civilnog društva da aktivno učestvuje u procesu donošenja odluka na lokalnom nivou i stimulisanje podsticajnog pravnog i finansijskog ambijenta za civilno društvo. Pravo prijave na konkurs imale su nevladine organizacije koje ispunjavaju sljedeće kriterijume:

- Da su u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama registrovane u Crnoj Gori, najmanje godinu dana prije objavljivanja javnog poziva;
- Da djeluju na lokalnom nivou;
- Da im je godišnji prihod u 2016. godini bio veći od 10 000€;
- Da organizacija nije direktni korisnik sredstava programa „Civil Society Facility Montenegro Programme IPA 2016“. Ovo ograničenje se odnosi na organizacije koje su koordinatori/nosioci projekata podržanih kroz IPA 2016 CSF, kao i na partnerske organizacije.

Maksimalni iznos sredstava koja su mogla biti odobrena za pojedinačne projekte u okviru ovog javnog poziva iznosila su **6.000,00€**. Minimalni iznos sredstava koja su mogla biti odobrena za pojedinačne projekte u okviru ovog javnog poziva iznosila su **5.000,00 €**. Svi podržani projekti moraju obezbijediti sufinansiranje iz drugih izvora, u iznosu od najmanje 10% od ukupnog iznosa granta.

Organizovanje tri informativne sesije o grant pozivu „Tvoja zajednica-Snažna zajednica“ u tri crnogorske regije za lokalne NVO

Nakon objavljivanja poziva za dodjelu grantova, CRNVO projektni tim je uz podršku lokalnih partnera organizovao umjesto planiranih tri, četiri informativne sesije u cilju predstavljanja poziva lokalnim NVO. Sesije su predstavljale su jedinstvenu priliku da privuku veći broj lokalnih NVO, koje će se u neformalnoj atmosferi osjećati otvorenije i slobodnije da dobiju informacije o pozivu, postavljaju pitanja itd. Sesije su organizovane prema sljedećem rasporedu:

Kotor, 25. januar u 11h u hotelu Vardar (Trg od Oružja, Stari grad);

Nikšić, 29. januar u 11h u hotelu Jugoslavija (Danila Bojovića bb);

Bijelo Polje, 31. januar u 11h u hotelu Franca (Muniba Kučevića);

Ulcinj, 01. Febuar u 11h u prostorijama „Novi horizont“.

Organizovanje selekcionih procedura pristiglih aplikacija na grant poziv „Tvoja zajednica-Snažna zajednica“

U okviru poziva za dostavljanje prijedloga projekata za projekte lokalnih NVO u Crnoj Gori, za program dodjele grantova „Moja zajednica- Snažna zajednica“, pristigle su 22 aplikacije. Rok za dostavljanje aplikacija na konkurs je bio 20.02.2018. do 16h. Evaluaciona komisija koja je izvršila

provjeru pristigle dokumentacije i utvrdila listu nevladinih organizacija čija je projektna dokumentacija ispunila osnovne kriterijume konkursa i koje su dostavile tražene informacije blagovremeno i potpuno. Lista je objavljena na sajtu CRNVO-a i partnera.

Evaluaciona komisija je donijela 26.marta 2018. godine odluku o dodjeli grantova, kojom je podržano ukupno 10 projekata u ukupnom iznosu od 57,546,30 eura. Evaluaciona komisija je donijela odluku nakon sprovedene druge faze evaluacije aplikacija, u kojoj je ocijenila ukupno 18 projekata, koji su prošli prvu fazu evaluacije, odnosno koji su podržani svom propisanom, neophodnom dokumentacijom. Evaluaciona komisija ocjenjivala je projekte u skladu sa evaluacionom bodovnom listom i u odnosu na ostale specifičnosti konkursa, predstavljene u Vodiču za aplikante.

Podržane projekte možete pogledati na linku

<http://www.crnvo.me/konkursi-crnvo-vijesti/crnvo-vijesti/poziv-za-dostavljanje-prijedloga-projekata-moja-zajednica>

Organizovanje ceremonije dodjele ugovora sa dobitnicima grantova u okviru grant poziva „Tvoja zajednica-Snažna zajednica“

Ceremonija dodjele je organizovana u cilju promocije NVO koje su dobitnici malih grantova i u cilju finalizacije postupka potpisivanja ugovora. Događaju su prisustvovali predstavnici javnog sektora, NVO, dobitnici grantova, mediji, predstavnicima projektnog konzorcijuma. Događaj je organizovan 3. aprila 2018.godine. Pored prezentacije projekata, CRNVO je u okviru ovog događaja organizovao i panel diskusiju na temu **Aktivizam na lokalnom nivou - Snažne zajednice**.

Organizovanje programa izgradnje kapaciteta za NVO-korisnike grantova u okviru poziva „Moja zajednica-Snažna zajednica“ o javnom zastupanju, strateskom planiranju i organizacionom menadzmentu, upravljanje projektima, komunikacijama i PR;

Dobitnici grantova imali su priliku da nakon potpisivanja ugovora, u periodu od maja do jula 2018. godine pohađaju program izgradnje kapaciteta. Program je organizovan za NVO koje su korisnici grantove, neposredno prije implementacije njihovih projekata. Program izgradnje kapaciteta se sastojao od četiri treninga koji su neophodni za efikasno sprovođenje projekata svake NVO koja je dobila grant.

I Modul- Organizovanje treninga za dobitnike grantova na temu“Projektno upravljanje “

CRNVO je u periodu od 23-24. aprila 2018. godine organizovao trening na temu «Projektno upravljanje» za predstavnike/ce 10 NVO, dobitnica grantove u okviru programa dodjele grantova „Moja zajednica-Snažna zajednica“. Cilj ovog treninga je bio poboljšanje znanja predstavnika organizacija koje su dobile grantove o pravilima upravljanja projektima koje će realizovati u narednom periodu. Učesnici treninga su unaprijedili svoja znanja o programskim i finansijskim pravilima projektnog upravljanja, o monitoringu i evaluaciji projekata, kao i o programskom i finansijskom projektnom izvještavanju. Trening je posebno bio fokusiran na prakticna znanja koja ce predstavnici NVO moci da primijene u svojim projektima. Treningu je prisustvovalo 20 predstavnika NVO-dobitnica grantova. Trening je trajao dva dana i bio je organizovan u hotelu Palas u Petrovcu.

II Modul: Komunikacija i PR

Dvodnevni trening o komunikacijama i PR je organizovan za korisnike grantova u Kolašinu, 10. I 11.maja. Ucesnici su imali mogucnost da rade u grupama na prakticnom pristupu o njihovim komunikacionim vjestinama, vjestinama vođenja intervjuja itd.

III Modul: „Javno zastupanje“

Trening je organizovan u Ulcinju, u periodu od 24-25. maja 2018. godine. Ciljevi treninga su bili povećanje znanja predstavnika/ca NVO o pojmu, značaju i karakteristikama javnog zastupanja, načinu na koji javno zastupanje doprinosi promjeni politika, neophodnim koracima u kampanji javnog zastupanja. Poseban značaj ovog treninga se ogleda u tome što su polaznici imali priliku da na osnovu identifikovanih ključnih problema u svojim opštinama razviju lokalne akcione planove za zastupanje i lobiranje u cilju njihovog rješavanja

IV Modul - Cetvorodnevni trening o strateskom planiranju i organizacionom menadzmentu

Trening je organizovan u Budvi, u periodu od 13. do 16.juna. Njegov ciljevi bili su da poboljša znanje NVO o važnosti procesa strateškog planiranja za dugoročnu održivost i glavnim koracima pri kreiranju strateških dokumenat, kao i o pravilma organizacionog mendazmenta. Tokom praktičnog rada, dobitnici grantova su radili na izradi nacрта strateskih planova svojih organizacija.

Source URL:

<http://www.crnvo.me/unaprijedenje-pravnog-i-institucionalnog-okvira/moja-zajednica-snazna-zajednica>